

salla simukka

matalapaine

Tammi

Salla Simukka
Matalapaine

Tammi / Helsinki

Kansi ja ulkoasu: Laura Lyytinen
Teksti © Salla Simukka, 2021
Teoskokonaisuus © Tekijä ja Tammi, 2021
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Painettu EU:ssa
ISBN 978-952-04-2806-8

*”You got me, you got me losing all my cool
I guess we’re ready for the summer”*

Dua Lipa – Cool

Muistatko?

Minä haluaisin kysyä sinulta.

Muistatko?

Niin kuin siitä olisi vuosia. Vuosikymmeniä. Niin kuin kyse ei olisi kesän alusta, josta ei ole kuin muutama hassu viikko.

Minä kyllä muistan.

En tiedä, miksi olen tullut tälle uimarannalle katso-
maan, kuinka muut kannäävät ja riemuitsevat siitä,
että peruskoulu on ohi. En ymmärrä, mitä juhlimista
siinä edes on. Suurin osa jatkaa syksyllä tämän pikku-
kaupungin ainoaan lukioon, jossa opettajatkin ovat
pitkälti samoja. He ovat toisistaan pääsemättömissä.
Tästä kaupungista pääsemättömissä.

Ehkä olen tullut heittämään heille hyvästit. Haistat-
tamaan pitkät. Syksyllä minä en ole enää täällä. Olen
muualla lukiossa. Minä pääsen pois.

Ystäväni eivät ole täällä. Kaksi ystävääni. Ainoat ys-
täväni. Miranda ja Veli. He ovat kesätöissä naapuri-
kaupungissa ja heidän piti lähteä jo tänään. En näe
heitä kesän aikana luultavasti lainkaan. Työt on saatu
Mirandan isän suhteilla ja vielä viime viikkoon asti toi-
voin, että minäkin olisin päässyt mukaan. Mutta töitä
oli kuulemma vain kahdelle. Miranda valitsi Velin.

Olisin tarvinnut kesätöistä saatuja rahoja kipeästi, sillä
en tiedä, miten pärjään syksyllä. Lukio-opiskelu tulee
kalliiksi, eikä äidillääni ole yhtään ylimääräistä. Ei meil-
lä ole koskaan ollut. Olemme aina eläneet tili vähän
miinuksella.

Istun vähän etäällä muista ja katselen heitä. He tuntuvat olevan kilometrien päässä.

Heidän maailmansa lipuu yhä kauemmaksi omasta maailmastani.

Olen ollut heidän kanssaan samassa koulussa yhdeksän vuotta.

En voi sietää suurinta osaa heistä.

Joskus mietin, suhtautuisinko heihin toisin, jos olisin ollut alusta saakka osa heidän porukkaansa. Jos en olisi kokenut itseäni erilaiseksi ensimmäisestä koulupäivästä lähtien.

Jos minulla olisi ollut varaa samanlaisiin vaatteisiin, leluihin, puhelimiin, matkoihin, harrastuksiin. Jos en olisi ollut se, joka pelkäsi jatkuvasti, että tulisi jokin koulun ulkopuolinen retki, johon tarvittaisiin viisi euroa tai kymmenen euroa. Eikä minulla ikinä ollut. Ja sitten opettaja maksoi minut mukaan, salaa, mutta kaikki tiesivät.

Tai ainakin minä ajattelin, että kaikki tiesivät.

Etsiytyvätkö lapset jo heti ensimmäisenä koulupäivänä niiden joukkoon, jotka ovat samanlaisia? Siksikö minusta, Velistä ja Mirandasta tuli kolmikko, koska kukaan meistä ei saanut viikkorahaa ja korkeintaan kolme pakettia jouluna?

Ruotsissa on sanonta: Lika barn leka bäst. Samanlaiset lapset leikkivät parhaiten keskenään.

Suomessa sanotaan: Suutari pysyköön lestissään.

Jos tämä kaupunki on minun lestini, niin täällä en aio kyllä pysyä.

Kun olen poissa, kun olen vapaa, aion leikkiä kenen kanssa tahdon.

Te nousette merivedestä kuin jossain mainoksessa. Tai amerikkalaisen teinielokuvan hidastetussa kohtauksessa. Vesi on vielä aivan liian kylmää uimiseen. Mutta ei tässä olekaan kyse uimisesta. Tämä on esitys, jota kaikki rannalla olevat ovat pakotettuja katsomaan. Te nauratte ja kiljutte, läiskytätte vettä toistenne päälle. Te otatte toisianne kiinni käsivarsista ja vyötäisiltä, tönitte toisianne, koskettelette paljon ja omistavasti. Ilta-aurinko saa ihonne ja hiuksenne ja vesipisarot hoh-tamaan ylimaallista valoa. Te olette aalloista nousevia jumalia ja tiedätte sen.

Viileä viisikko. Ysiluokan ja koko yläasteen kuninkaata ja kuningattaret. Ne joiden joukkoon kaikki tahtoisivat mutta joiden joukkoon kukaan ei pääse. Teiltä ei ole ikinä puuttunut mitään. Teille on tässä maailmassa annettu kaikki.

Kolme tyttöä ja kaksi poikaa. Yksi tyttö liikaa. Niin koulussa puhutaan. Ja arvuutellaan sitä, kuka on oikeasti kenenkin kanssa ja kuka on ylimääräinen. Kuka on se, joka jätetään yksin, kun kaksi pariskuntaa vetäytyy suutelemaan tai harrastamaan villiä seksiä tai mitä teidän nyt kuvitellaankaan tekevän. Tai oikeastaan kysymys kuuluu: Onko ylimääräinen Venla vai Isabella?

Koska kaikki tietävät, että sinä se et ole. Satumainen Saga. Sinä olet kolmesta työstä kaunein. Nytkin vaaleat, pitkät hiuksesi heilahtavat merivedestä märkinä, vartalosi on ruskettunut ja täydellinen, hampaasi tansaiset ja valkoiset ja hymysi säkenöivä. Sinua kaikki katsovat. Etupäässä sinua. Myös pojat, Anttoni ja Joel. Sinua heidän lihaksikkaat pojankätensä tavoittelevat. Sinä karkaat heiltä nauraen.

Kuljette ohitseni. Kohdallani ravistelet hiuksiasi niin,
että pisarat lentävät päälleni.

Oho, sori, sanot.

Et edes katso minua. Et edes näe minua.

Juon hitaasti yhtä ainutta siideriäni. Äiti on ostanut sen minulle. Hänen mielestään ”kuusitoistavuotiaana voi kokeilla vähän, turvallisesti”. Ei olisi tarvinnut. Olisin yhtä hyvin voinut juoda vain limua tai vettä. Ei kukaan kiinnitä huomiota.

En tule humalaan.

Sinä tulet.

Sinä ja sinun ystäväsi. Te nauratte yhä kovempaa. Te huojutte toisianne vasten. Teillä on menossa esitys, jonka yleisöä me kaikki muut saamme luvan olla. Joku laittaa musiikkia soimaan ja te laulatte. Sinun lauluäänesi on yllättävän luonteikas, vähän käheä. Et ole porukan paras laulaja, mutta sinua haluaa kuunnella. Sinulla on karismaa. Sinun äänessäsi on sielua. Se kuulostaa samalta kuin auringossa lämmennyt iho tuoksuu. Vähän suolaiselta. Vähän makealta. Houkuttelevalta.

Voisin nousta ja lähteä. Kukaan ei huomaisi. Tai jos huomaisikin, ei ihmettelisi. ”Eihän Varpu ikinä ole missään. Sehän hengaa vain Mirandan ja Velin kanssa.”

Jokin pitää minua kuitenkin paikallaan. Ehkä haluan nähdä, kuinka aurinko sukeltaa punaisena mereen. Ehkä haluan tuntea, kuinka viileys hiipii käsivarsia pitkin ja varjot muuttuvat ensin sinisiksi ja sitten syvämustiksi. Ehkä haluan tallentaa tämän hetken, nämä ihmiset, äänet, kaiken sen, minkä tulen jättämään taakseeni.

Tallennus. Tallennus. Tallennus.

Jotta syksyllä voin poistaa kaiken. Delete. Kun olen päässyt pois. Kun voin aloittaa uudestaan, uutena.

9 789520 428068

N84.2 | ISBN 978-952-04-2806-8

www.tammi.fi

Salla Simukka

Tammi

Korkeapaine

Salla Simukka

Korkeapaine

Tammi / Helsinki

Kansi ja ulkoasu: Laura Lyytinen
Teksti © Salla Simukka, 2021
Teoskokonaisuus © Tekijä ja Tammi, 2021
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
Painettu EU:ssa
ISBN 978-952-04-2806-8

*”Don’t tell your mother
Kiss one another
Die for each other
We’re cool for the summer”*

Demi Lovato – Cool For The Summer

Äiti kuolee.

Ei välttämättä tänään. Eikä huomenna. Eikä viikon tai edes kuukauden kuluttua.

Mutta pian.

Tämä on todennäköisesti äidin viimeinen kesä.

Siksi minä en lähde minnekään. En kesätöihin. En matkoille. En festareille. En edes viikonlopuksi kaverin luo.

En voi olla poissa silloin, kun äiti kuolee. Minun täytyy olla jatkuvasti valmiustilassa. Niin että jos isä soittaa, pääsen kotiin vartissa.

Minun liikkumatilani on viidentoista minuutin mittainen.

Voisin piirtää ympyrän karttaan kodin ympärille. Se kertoisi, minne asti saan liikkua ja missä rajat tulevat vastaan. Kun kupoli, joka on laskettu elämäni päälle.

Lumisadepallo, jota heiluttamalla pienet ihmiset lentävät ilmassa, törmäilevät toisiinsa, lyövät päänsä seiniin, katkovat luitaan, kadottavat suuntavaistonsa.

Joku voisi luulla, että pahinta kuolemansairaana kanssa elämisessä on varmuus kuolemasta.

Ei se ole.

Varmuus on helpotus.

Pahinta on toivo.

Pahinta on jokainen uusi kerta, kun hoito ”saattaa toimia”. Kun ”kokeillaan vielä tätä”. Kun ”nyt on vain jaksettava taistella”.

Meidän perheemme on toivonut ja pettynyt niin monta kertaa.

En halua edes laskea.

”Ei pidä menettää toivoa.” Nuo sanat oksettavat minua.

Koska jossain vaiheessa toivo pitää saada menettää. Pitää saada päästää irti. Alkaa surra.

Toivo on välitila. Kiirastuli. Minun äitini on joutunut olemaan siinä liian pitkään.

Minä olen joutunut.

Se sattuu, kun ei ole toivoa. Mutta ainakin kipu on todellista. Ainakaan se ei ole epämääräisesti jäytävää niljaisuutta, josta ei saa otetta.

Pienenä rakastin syreeninkukkia.

Valkoisia, violetteja, vaaleanliiloja.

Vedin niiden tuoksua sisääni. Halusin rakentaa syreenipensaaseen majan ja muuttaa sinne asumaan.

Syreenit olivat minun kukkiani, sillä ne kukkivat syntymäpäiväni aikaan.

Nykyään en voi sietää niitä.

Ne kukkivat liian aikaisin, liian nopeasti.

Ja kun kukat ovat kuihtuneet ja terälehdet pudonneet, jäljelle jäävät vain rangat. Luurangot.

Minulla ei ole enää lempikukkaa. Kaikista kukista tulee mieleen sairaala tai hautajaiset.

Nauran liian kovaa ja nauru kuulostaa omissa korvissani sorakiviltä asfalttia vasten. En äkkiä tiedä, mitä teen täällä. Miksi olen tullut juhlistamaan koulun päättymistä? Ei tähän mikään pääty. Syksyllä jatkan samassa koulurakennuksessa, samojen tyyppien kanssa. Yläkoulu vaihtuu lukioksi mutta oikeasti mikään ei muutu. Eikä kesäloma ole minulle mikään syy juhlaan. Kesän päivät levittäytyvät edessäni kammottavan pitkänä sarjana tyhjiä tunteja, jotka ovat yksinäisiä ja tylsiä ja joiden aikana ei tapahdu mitään.

Venla, Isabella, Anttoni ja Joel lähtevät huomenna aikaisin aamulla koko kesäksi Etelä-Ranskaan Joelin vanhempien kesäpaikkaan. ”Viimeinen vapauden kesä”. Minutkin on kutsuttu, mutta en tietenkään voi mennä. En ole vapaa. Olen kertonut heille monta tekosyytä mutta en sitä oikeaa. En tahdo puhua äidistä. En tahdo puhua kuolemasta. Voi olla, että he silti tietävät, sillä he eivät ole alkaneet jankuttaa.

Ehkä he ovat jopa tyytyväisiä. Helpottuneita.

Nyt he voivat rauhassa katsoa, kuka on kenenkin kanssa.

Me viisi olemme leikkineet jotain outoa kissa-hiiri-leikkiä yläkoulun alusta saakka. Milloin Venla on rakastunut Joeliin, milloin Anttoni Venlaan, milloin molemmat pojat yhtä aikaa Isabellaa tai minuun. On ollut suudelmia. On ollut vähän muutakin. Ketkään eivät ole kuitenkaan päätyneet virallisesti yhteen.

Nyt heillä on tilaisuus muodostaa kaksi pariskuntaa, kun minä en ole sotkemassa kuvioita.

Ehkä olen täällä siksi, että haluan tuntea kylmän meriveden ensipuraisun.

Ehkä olen täällä siksi, että haluan olla katseiden kohde.

Ehkä olen täällä siksi, että haluan humaltua ja nauraa ja laulaa ja sekoilla ja tuntea olevani elossa, olevani tavallinen, olevani ihan niin kuin kaikki muutkin.

Huomenna on taas toisin.

Ehkä en halua ajatella huomista.

Varpu.

Sinä luulet, etten minä tiedä sinusta kuin korkeintaan nimen. Sinä luulet, etten ole kiinnittänyt sinuun huomiota kaikkien niiden vuosien ajan, kun olemme olleet samassa koulussa, rinnakkaisluokilla, istuneet samassa ruokalassa, värjötelleet samalla pihalla välituntisin.

On totta, etten ole juuri koskaan puhunut sinulle.

Mutta kyllä minä sinut tiedän.

Olen tarkkaillut sinua etäältä, kun et ole huomannut.

Venla ja Isabella ovat juoruilleet sinusta välillä. Että olet kuulemma lesbo. Että olet muka rakastunut ystäväsi Mirandaan, joka on kuitenkin rakastunut kolmikonne kolmanteen, Veliin. En usko siihen, että olisit rakastunut. Et katso Mirandaa sillä tavoin kuin rakastunut katsoo. Et sillä tavoin kuin Miranda katsoo Veliä, ja Velikin välillä salaa Mirandaa. En tiedä, oletko huomannut sitä, että sinusta on tulossa kolmas pyörä. Niin kuin minusta on tulossa viides.

Sinulla ei kuulemma ole varaa uusimpiin puhelimiin tai merkkivaatteisiin. Isäsi on kuulemma karannut Islantiin. Äitisi ei kuulemma poistu kotoa.

En tiedä, mikä kaikki on totta, enkä välitä.

Tämä on totta.

Sinulla on luonnonkiharat hiukset ja olet pehmeän kurvikas tavalla, joka saa minut oudon levottomaksi.

Kannat repussasi sateenkaaripinssiä ja olet käynyt Pride-marsseilla.

Näytät usein vakavalta ja päättäväiseltä.

Et ole koulussa kovin suosittu, mutta et vaikuta välittävän siitä.

Olet älykäs etkä piilottele sitä.

Sinun lähelläsi oleville tulee helposti epämääräinen alemmuudentunne.

Olen miettinyt monesti, millaista olisi olla sinä. Yhtä aikaa niin cool ja epäcool.

Venla ja Isabella eivät voi sietää sinua. Joel ja Anttoni naureskelevat usein sinulle. Kukaan heistä ei silti pysty selittämään, mikä sinussa ärsyttää heitä niin paljon.

Minustakin sinä olet ärsyttävä, mutta jollain toisella tavalla.

Tiedän jatkuvasti, missä olet, vaikka en katsoisi sinuun.

Läsnäolosi saa minut tuntemaan, että minun pitäisi joko paeta tai mennä sinua ihan lähelle.

Olet tullut rannalle yksin.

Istut koko illan yksin.

Juot siideriäsi yksin.

Luulet, että kukaan ei huomaa, mutta minä huomaan.

Katseesi pistelee ihoani.

Kun minun viisikkoni hajoaa neliapilaksi ja minuksi, yksinäiseksi, kun he halaavat minua suurieleisesti ja valittavat kovaan ääneen siitä, että heidän on jo lähettävä, koska aamulla on niin aikainen herätys, minä toivotan heidät mielessäni kauas helvettiin täältä.

Kun he lähtevät, minä jään.

Sinä olet jäänyt myös.